

Naročnina za Ljubljansko pokrajino; letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaia vsak torek in petek

Ljubljana, torek 17. februarja 1942-XX

Cena posameznik 0'60 številki lir

Dopolnilne določbe o izplačevanju rodbinskih doklad

Visoki komisar je izdal naredbo o dopolnilnih določbah za izvrševanje navedbe o ustanovitvi Posobne blagajne za izplačevanje rodbinskih doklad. Glavne določbe te navedbe so naslednje:

Pravice do rodbinskih doklad iz navedbe z dne 13. januarja imajo delavci rodbinskih poglavarji, ki so obvezno zavarovani za bolezen pri teh ustanovah:

1. Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine (v naslednjem okrajano ZSZ),
2. Bolniški blagajni Trg. bolniškega in podpornega društva,
3. Bolniški blagajni »Merkur«,
4. Glavni bratovski skladnici.

Odvzeti so od doklad javni nameščenci. Rodbinske doklade pa dobiva nerazvrščeno osebje v službi javnih ustanov, če je obvezno zavarovano za primer bolezni pri eni prej naštetih ustanov.

(Iz čl. 2.) Glede otrok in njim izenačenih oseb (žene, roditeljev, otrok, vnukov itd.) velja, da jih vzdržuje rodbinski poglavar, če ta skrbi za njih vzdrževanje in žive v skupnosti z njim. Ne gre pa doklada za otroke, ki so v reji zunaj pokrajine ali v dobrodelnih zavodih, za zakonito ločene žene, razen če mora delavec plačevati za njih vzdrževanje. Glede roditeljev velja doklada, če je oče star nad 60, mati pa nad 55 let.

(Iz čl. 3.) Za izplačevanje rodbinskih doklad se štejejo za nameščence tisti delojemniki, ki so po § 1. zakona z dne 30. oktobra 1933. o pokojninskem zavarovanju nameščencev zavarovani pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani, v številni osebe, ki so izvzete od dolžnosti takega zavarovanja po § 3. istega zakona.

(Iz čl. 4.) Izplačevanje rodbinskih doklad se nadaljuje ob odsotnosti zaradi bolezni ali zaradi nezgode in ali zaradi nosečnosti največ 3 mesece (ozir. 6 tednov pred in 6 tednov po porodu).

(Iz čl. 5.) Rodbinske doklade se izplačujejo za vsak koledarski dan zaposlitve razen nedelje. Dnevna rodbinska doklada se izračuna, če se deli tedenska s 6.

V isti rodbini je dovoljena za vsako vzdrževano osebo samo po ena doklada.

(Iz §§ 6. do 10.) Delavec, ki dela pri več podjetjih, ima pravico do rodbinskih doklad samo za glavno zaposlitev. Rodbinske doklade se ne morejo prišteti k plači pri računanju minimalnih mezd, pri določanju odpravnine ali druge oblike pokojninske odmere, pri odmerjanju prispevkov za socialno zavarovanje in ne v davčno osnovo. Ne morejo se prenesti na drugega, dajati v pobot ali zaseči, razen za plačilo vzdrževalnine.

Upravičenci morajo radi prejemanja doklad predložiti svojemu delodajalcu listino, ki jo izda pristojni župni urad ali anagrafski urad občine njegovega bivališča in ki izkazuje njegovo rodbinsko stanje. Obrazec za to listino se dobi pri ZSZ. Delodajalec mora poleg tega upravičenec predložiti vse listine, ki bi se zahtevale v dokaz njegove pravice do doklade.

Pravica do doklade se začne z dnem, katerega je nastopil primer, ugasne pa, ko dosežejo otroci pred-

pisano starostno mejo, od dne smrti vzdrževane osebe ali če iz drugih razlogov preneha njih vzdrževanje.

Dolžnosti delodajalcev

Člen 11. — Delodajalec mora prijaviti pristojni zavarovalni ustanovi delavca, ki ima pravico do rodbinske doklade, v osmih dneh od dneva njegovega sprejema na delo. To prijavo mora delodajalec predložiti hkrati s prijavo za obvezno bolniško zavarovanje. Prijavi mora priložiti delodajalec vse listine, ki jih predpiše ZSZ in ki dokazujejo delavčevo pravico do doklad.

Delodajalec mora priobčiti v osmih dneh tudi vsako spremembo v službenem razmerju ali rodbinskem stanju delavca ter nove sprejeme in odpustitve na način, ki je v rabi pri bolniškem zavarovanju.

Če delodajalec delavca ne prijavi, se sme ta sam prijaviti. Radi prve uporabe te navedbe morajo vložiti delodajalci prijavo iz prvega odstavka tega člena, opremljeno z listinami iz gornjega člena 9., do 15. marca 1942-XX.

Člen 12. — Po prijavi in poslatih listinah ugotovijo zavarovalne ustanove za vsakega delavca, ali so dani pogoji za izplačevanje rodbinske doklade, določijo znesek iz tega naslova v razmerju s številom koristnikov in zaposlitveno dobo in odredijo neposredno ustrezno plačilo v mesečnih obrokih za nazaj ter predpišejo prispevke za rodbinske doklade z istim plačilnim nalogom (ali s posebnim plačilnim nalogom) kakor za druge prispevke obveznega bolniškega zavarovanja. Zoper odločbo ustanov o priznanju ali višini rodbinskih doklad in zoper plačilni nalog o dokladah samih je dopustna pritožba v 8 dneh od dne prejema na odbor za rodbinske doklade iz člena 19. Pritožbo je vložiti preko pristojne zavarovalne ustanove.

Zoper odločbe tega odbora je v enakem roku dopustna pritožba na Visoki komisariat, ki odloči dokončno.

Pritožba pa ne odloži izvršitve.

Člen 13. — Delodajalec, ki ne plača prispevkov v osmih dneh po dospelosti, je dolžen plačati hkrati 6% ne zamudne obresti.

Če pa se plačajo prispevki, predpisani s plačilnim nalogom, samo delno, se porazdeli plačani znesek sorazmerno na vse z istim plačilnim nalogom predpisane prispevke.

Člen 14. — Terjatve iz naslova rodbinskih doklad zastarajo v petih letih od dne, ko se je vročil plačilni nalog. Če se plačilni nalog ne vroči v treh letih od konca prvega leta po dospelosti, terjatev zastara.

Člen 15. — Plačilni nalogi o prispevkih za rodbinske doklade so javni izvršilni naslovi. Če ni plačila, jih izterja zavarovalne ustanove prisilno po upravni poti na način in s prednostnimi pravici za državne davke. V stečaju veljajo prispevki za rodbinske doklade za privilegirane terjatve.

Člen 16. — Zakonski drug delodajalec, ki živi z njim v skup-

nosti, jamči solidarno za plačilo prispevkov, ki jih dolguje delodajalec za rodbinske doklade.

Prav tako jamčijo solidarno s podjetnikom za plačilo prispevkov tisti, ki je naročil delo in glavni podjetniki z manjšimi podjetniki, katerim so poverili izvršitev posameznih del.

Člen 17. — Delodajalci, ki po pogodbah, poslovnih podjetij in sporazumih svojim uslužbencem že plačujejo višje rodbinske doklade nego so doklade, ki bi jim šle po navedbi z dne 13. januarja 1942-XX št. 3, so jih dolžni izplačevati še nadalje za tisti del, ki presega znesek doklad, katere izplačujejo zavarovalne ustanove.

Iz § 18. Pri Posebni blagajni za izplačevanje rodbinskih doklad se ustanavlja odbor, kateremu predseduje predstavnik Vis. komisariata, katerega člani pa so poleg obeh strokovnjakov za Zvezi tudi po en zastopnik Zveze delodajalcev in Zveze delojemalcev ter ravnatelj ZSZ.

Določbe o prispevkih delodajalcev in o premoženju Zveze delodajalcev

Iz pravil Zveze delodajalcev objavljamo še naslednje za delodajalce posebno važne določbe.

Premoženje Zveze:

Imovina Zveze tvorijo:

a) premičnine, nepremičnine in vrednote, ki jih Zveza pridobi v last z nakupi, volili, daritvami ali kakor koli drugače;

b) vsote, naložene za kakršen koli namen, dokler se ne potrošijo.

Zvezini izdatki se delijo na obvezne in neobvezne.

Obvezni izdatki so:

a) splošni izdatki (osebje, najemnine, kurjava, razsvetljava, pisarna, pošta, brzojav, telefon, davki in takse, potnine, prevoznine), izdatki za strokovne organizacije, za gospodarsko, socialno in moralno pomoč, za narodno vzgojo in za strokovni pouk članov njenih združenj;

b) prispevki v korist ustanov in pomožnih zavodov, določeni po zakonih ali oblastvi;

c) drugi izdatki, ki jih proglašajo za obvezne zakoni, pravilniki in oblastvene odredbe.

Vsi drugi izdatki so neobvezni in jih lahko odredi predsednik z odobritvijo najmanj dveh članov n. dzornega odbora, a skupno nikakor ne smejo presežati letno 20% dejanskih rednih Zvezinih dohodkov.

Ti neobvezni izdatki morajo služiti le obče koristnim poslom ali uradom v interesu strok, ki jih zastopajo včlanjena združenja.

Prispevki delodajalcev

se delijo na redne in izredne.

O višini in načinu pobiranja rednih prispevkov sklepa Zvezin svet na predlog izvršilnega odbora. Smatrati jih je za dokončno odredene, ko jih sklenjene po zgo-

čl. 19. našteva nato naloge odbora za rodbinske doklade.

(Iz čl. 20. do 25.) — Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad upravlja ZSZ. Prvo proračunsko leto se je začelo 1. XII. 1941-XX in se konča 31. XII. 1942-XXI.

Blagajno za izplačevanje doklad zastopata skupno predsednik in ravnatelj ZSZ. Zavarovalne ustanove ne smejo v nobenem primeru trajno ali prehodno uporabljati vsote, pobrane za blagajno.

Vseh vrst taksnih pristojbin so oproščene vse listine, ki se nanašajo na izplačevanje rodbinskih doklad.

Kazenska določila

Člen 28. — Če dejanje ni huje kaznivo, se kaznuje v denarju od 100 lir do 1000 lir:

1. delodajalec, ki pristojni zavarovalni ustanovi ne da o pravem času osebnih ali rodbinskih podatkov in drugih dokazilnih listin delojemnika ali ki ne prijavi delavčevega vstopa v Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad ali njegovega izstopa iz nje ter vseh sprememb glede delavčevih osebnih ali delovnih razmer ali o njegovem rodbinskem stanju;
2. delodajalec in vobče vsi, ki

vodijo delo, če nočejo biti pri ovedbah funkcionarjem in nadzorovalnim organom na pomoč ali jim dajati podatke ali potrebne listine radi uporabe predpisov o rodbinskih dokladah, ali ki jih dajo vedoma neresnične ali nepopolne;

3. kdor odda neresnično izjavo ali stori druga dejanja prevare, da priskrbi sebi ali drugim rodbinske doklade.

V denarju od 20 do 200 lir se kaznuje delavec, ki ne sporoči imena delodajalca glavne zaposlitve ali ki ne sporoči o pravem času delodajalcu spremembe v rodbinskem stanju.

Člen 29. — Kazniva dejanja iz člena 28. te navedbe sodijo krajevno pristojna upravna oblastva prve stopnje po skrajšanem postopku, določenem z navedbo z dne 26. januarja 1942-XX št. 8. Denarne kazni se stekajo v Blagajno za izplačevanje rodbinskih doklad.

Člen 30. — Uporabljanje navedbe št. 3 z dne 13. januarja 1942-XX in te navedbe nadzoruje Inspekcija dela Visokega komisariata.

Ta naredba je stopila v veljavo 16. februarja.

raju navedenem postopku odobre pristojni organi Visokega komisariata, katerim se morajo takoj predložiti.

Za vsakršno spremembo višine tako določenih rednih prispevkov velja isti postopek.

Izredni prispevki, katerih skupni znesek ne sme na leto presežati polovice rednih letnih prispevkov in katerih odreditev se mora nadrobno utemeljiti, se sklepajo od primera do primera po istem postopku, kot je določen v drugem odstavku, ter jih morajo prav tako od primera do primera odobriti pristojni organi Visokega komisariata.

Za pobiranje rednih in izrednih prispevkov od zamudnih zavezancev lahko pristojni organi Visokega komisariata na zahtevo Zvezinega predsednika uporabljajo predpise, ki jih določajo zakoni za pobiranje neposrednih davkov.

Sklepanje kolektivnih pogodb

Zveza je pristojna za sklepanje kolektivnih delovnih pogodb in sporazumov za ureditev gospodarskih odnošajev, ki zadevajo vse skupine delodajalcev.

Pogajanja z ustreznimi odseki ali sindikati Pokrajinske delavske zveze za sklenitev teh pogodb in sporazumov, ki zadevajo kako izmed združenj Pokrajinske zveze delodajalcev ali odsek za obrtništvo, vodi predsednik prizadetega združenja oziroma odseka za obrtništvo po predhodni pooblastitvi Zvezinega predsednika; temu mora, če ni določil za podpis predsednika prizadete organizacije, ta predsednik biti v pomoč pri dokončnem sklepanju pogodbe ali sporazuma.

Če se pri sklepanju enotne po-

godbe, ki naj bi se uporabljala tako glede industrijske kakor tudi obrtniške skupine, o kakem določilu ne doseže sporazum, se uporabljajo medtem določila glede katerih ni spora in se za sporna določila sklene pozneje dodatna pogodba.

Včlanjena združenja obvestijo Zvezo pravočasno o sporih, ki jih je treba rešiti s poravnalnim ali razsodiščnim postopkom.

Za imenovanje predstavnikov skupin, ki jih zastopa Zveza, v razsodišče si mora Zbornica za TI, preden vloži zadevne predloge pristojnim organom Visokega komisariata, priskrbeti mnenje Zveze; v primeru nesoglasja glede predlogov odločijo pristojni organi Visokega komisariata.

Zveza lahko iz lastnega nagiba na predlog prizadetega ali svojega združenja ali na oblastveni poziv posreduje v poravnalnim ali razsodiščnem postopku ali kot zastopnica pravnih stranke ali da opozori poravnalni odbor ali razsodišče na to, kar smatra za potrebno priobčiti radi popolnejšega pretresa spora.

Kadar Zveza nima namena posredovati v postopku v smislu prejšnjega odstavka, lahko pozove združenje, kateremu pripada delodajalec v tej pravdi, da se udeleži postopka namesto nje, in mu da hkrati potrebna navodila.

Nadzorstvo nad združenji

Predsednik Zveze lahko zahteva od pristojnih organov včlanjenih združenj odpoklic ali odstavitev od

Današnji številki smo priložili poštne položnice in prosimo cenjene naročnike, da se jih poslužijo.

službe tistih njihovih vodij, ki ne opravljajo s potrebno marljivostjo njim zaupanih nalog ali ki kršijo dolžnosti, izhajajoče iz zakonov, pravilnikov ali oblastvenih odredb, ali ki ne izvršujejo navodil in odločb Zveze, izdanih v njenem področju, na tak način, da motijo ali ovirajo redno, uspešno delovanje svojih združenj ali Zveze.

Če združenje v stvari ničesar ne ukrene, predloži predsednik stvar izvršilnemu odboru, ki o tem dokončno odloči.

Kadar gre za vodje, za katerih imenovanje je potrebna odobritev Visokega komisarja, more izvršilni odbor odločiti šele po dobljeni odobritvi Visokega komisarja.

Sprememba pravil

Spremembe teh pravil lahko predlagajo predsednik, izvršilni odbor ali vsaj tretjina članov sveta. V tem slednjem primeru se morajo predlogi za spremembo sestaviti pismeno in predhodno sporočiti Zvezinemu predsedniku.

O predlogih za spremembo mora sklepati svet in zadevni sklepi niso veljavni, če niso sprejeti z vsaj nadpolovično večino članov sveta.

Spremembe, ki jih sklene svet, se predložijo v odobritev Visokemu komisarju, ki jih lahko sprejme, spremeni ali odkloni, kakor tudi sam po svoji pobudi lahko predlaga druge, nakar se tako sklenjene in odobrene spremembe objavijo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljansko cestno omrežje

Konec l. 1918. je štela Ljubljana 246 cest v dolžini 111.172 metrov, l. 1938. pa že 928 cest v dolžini 403.204 metrov. Ko se je v teh dvajsetih letih število hiš podvojilo, se je cestno omrežje štirikrat podaljšalo. Od l. 1939. do l. 1940. se je podaljšalo cestno omrežje za 3290 metrov.

Cestno omrežje se deli na občinske ceste prvega in drugega reda, na mestne ulice, pokrajinske in državne ceste. Ulice so dolge 173.639, občinske ceste prvega reda 118.912, drugega reda pa 78.691 metrov. Ko so bile priključene okoliške občine, je prišlo pod ljubljansko mestno upravo 9500 metrov pokrajinskih cest, državne ceste pa so dolge 15.375 metrov.

Nova podjetja v Srbiji

Zagrebski tednik »Neue Ordnung« poroča, da je bilo v Srbiji v drugi polovici lanskega leta vloženo v nova podjetja in delniške družbe 124,5 milijona dinarjev. Pri teh investicijah je na prvem mestu nova mlekarina, v katero je bilo vloženo 35 milijonov. Potem sledijo: dve družbi za prodajo radijskih aparatov in drugega materiala s skupno glavnic 36 milijonov, tri založbe s skupno glavnic 11,5 milijona, tovarna jedilnega olja z glavnic 10 milijonov, filmska družba z glavnic 2 milijona ter 11 trgovskih tvrdk s skupnim kapitalom 20 milijonov.

»Službeni list za Ljubljansko pokrajino«

13. kos z dne 14. februarja je objavil: Kr. ukaz z dne 2. decembra 1941-XX: Carinske določbe za blagovni promet med ozemljem Italijansko-albanske carinske Unije in ozemljem bivše kr. Jugoslavije, ki je postalo del Kr. Italije ali je zasedeno po italijanski vojski — Naredbe Vis. komisarja: Začasni predpisi za izvrševanje proračuna Vis. komisariata Ljubljanske pokrajine — Dopolnilne določbe za izvrševanje naredbe o ustanovitvi Posebne blagajne za izplačevanje rodbinskih doklad — Imenovanje člana Pokrajinskega namestitvenega odbora.

Zaposlitev v Nemčiji

40 milijonov ljudi zaposlenih

Zadnji »Reich« objavlja »bilanco dela« v Nemčiji.

Vseh zaposlenih je bilo, piše list, ob koncu leta 24 milijonov, po zadnjem štetju zaposlenih v letu 1939. pa 25,3 milijona. Kako je mogoča ta stabilnost v zaposlitvi navzlic velikim vpoklicem v vojsko? Na to vprašanje odgovarja list, da se je mogla ta stabilnost doseči, ker se je posrečilo zaposliti vse polno prej nezaposlenih oseb. Pred izbruhom vojne je bilo 8,3 milijona nameščenih žen, sedaj jih je 9,4 milijona. Nadalje se se je namestilo 2 milijona tujih delavcev. Posebno mnogo novih delovnih sil pa se je pridobilo, ker so se prej v podjetju sodelujoče domače delovne sile zaposlile v drugih podjetjih. Tako se zlasti mnogokrat dogaja, da je trgovec postal nameščenec v drugem podjetju, trgovino pa vodi še nadalje njegova žena. 1,8 milijona zaposlenih vojnih ujetnikov pa v gornjih številkah niso vštet.

V letu 1939. je bilo v Nemčiji zaposlenih v kmetijstvu, gozdarstvu, ribarstvu, vrtnarstvu . . .

industriji, obrtu	12,6	3,9
trgovini, prometu	4,4	2,4
javnih službah	2,8	1,2
gospodinjstvu	0,02	1,4

Posebno vzbuja pozornost, kako mnogo žensk je bilo že pred vojno zaposlenih v kmetijstvu.

Skupno je torej bilo zaposlenih 24,7 milijona moških in 14,8 milijona žensk ali skupno 39,6 milijona ljudi, torej skoraj 40 milijonov ljudi.

Samostojnih podjetnikov pa je bilo v posameznih skupinah v milijonih v

kmetijstvu	2,0	0,4
industriji	1,36	0,26
trgovini	1,0	0,34
prostih poklicih	0,25	0,05

Število v mestih zaposlenih ljudi je bilo:

industrija in obrt	9,9	2,8	1,3	0,53
trgovina, promet	1,7	0,5	1,0	0,97

V kmetijstvu je bilo zaposlenih 2,4 milijona samostojnih gospodarjev in 8,4 milijona nameščenecv, od teh 5,7 milijona družinskih članov.

Privatna stavbena podjetnost na Hrvaškem in v Bolgariji

Ze dolgo naglašajo hrvatski listi, da je pomanjkanje stanovanj težak problem Zagreba. Pomanjkanje stanovanj povzroča vsaka vojna, a zdaj je hujske kakor med vojno l. 1914. do 1918., kajti takrat podeželje ni bilo tako naglo prizadeto in izžrpano in tudi preseljevanje množic iz dežele v mesto se je pričelo prav za prav šele po vojni in ne kakor zdaj že ob njenem pričetku. Ob koncu prejšnje vojne so bili mnogi prostori, ki so jih prej zasedale oblasti, spet prebivalstvu na razpolago, zdaj pa se morajo uradi zatekat v privatne zgradbe.

Rekviriranje stanovanj narodnih nasprotnikov ne more omejiti ali celo preprečiti stanovanjske stiske. Tednik »Neue Ordnung« pravi, da se da stanovanjski problem stvarno rešiti le z zidanjem novih hiš. To je predvsem naloga privatne podjetnosti, ki pa bi morala dosledno upoštevati interese skupnosti. V vsaki novi hiši bi moralo biti na razpolago čim več stanovanj, nove zgradbe, ki tega principa ne upoštevajo, pa nimajo za celoto nobene vrednosti in ji celo škodujejo, ker se z njimi udeležuje samo vojna psihoza, ki iz sebičnih namenov vlaga premoženja v nepremičnine.

Privatna stavbena podjetnost in delavnost ima poleg dobrih zdaj tudi slabe strani. Za primer je navedena Bolgarija in njeno glavno mesto.

Bolgarska vlada je konec lanskega leta do preklica prepovedala prodajo vseh nepremičnin ter je ta svoj odlok motivirala s špekulacijami z nepremičninami v Sofiji. Te špekulacije so izrodek vojne psihoze. Posameznikom, ki so prišli do denarja, se zdi vsaka

druga investicija tvegana, za stavbišča pa plačujejo vsako ceno in noben račun stavbenika se jim ne zdi previsok. To je glavni vzrok velike podražitve stanovanj v Sofiji v zadnjih dveh letih. Najemnina za dvosobno stanovanje se je dvignila od 170.000 levov na 400 tisoč in še več ali za 122%, za trosobno od 250.000 na 800.000 ali za 260%, za štirisobno pa od 400 tisoč nad en milijon za okrog 200%. To pa niso luksuzna, temveč navadna stanovanja. Pri ceni stanovanj je kalkulirano stavbišče za 32%, gradbeni stroški pa za 68%. Izdatki za stavbišča so se zvišali za 50%, delavske mezde za 75%, dobiček podjetnika pa za 60 do 100%.

Bolgarska gospodarska revija »Bolgarsko stopanstvo« poroča, da bo vlada sama skrbela za zidavo stanovanjskih hiš, nad privatno stavbeno podjetnostjo pa izvedla kontrolo, pri čemer bo čist dobiček graditeljev omejen na 20%. Revija predvideva, da se bo zaradi tega privatna podjetnost začasno zelo omejila, zato pa naj se v tem času zastoja poživijo delavnost javnih ustanov, ki naj smotno izkoristijo predvsem ona stavbišča, za katera se privatni podjetniki doslej niso zanimali.

Po navedbi bolgarskega primerja in zgleda prihaja »Neue Ordnung« do zaključka, da ima Zagreb mnogo skupnega s Sofijo ter da je treba tudi na Hrvaškem najti poti uspešnega vzajemnega udejstvovanja državne in privatne stavbene delavnosti.

Poravnajte naročnino!

Elektrifikacija Madžarske

Čeprav so vedno večje težave pri dobavi surovin, predvideva letošnji načrt madžarskega industrijskega ministrstva elektrifikacijo mnogih občin. Leta 1940. so priključili električnemu omrežju samo 20 občin, lani 37, letos pa jih nameravajo priključiti 111.

Od teh je 21 občin v komitatu Csik, kar je dokaz, da se vlada zelo briga za prospek gospodarstva v sedmograških okrajih. Doslej je imelo elektriko v komitatu

Csik samo dveje mest in 6 občin. Najprej bo priključeno električnemu omrežju mesto Banffy-Hunyad, potem pa ostalih 20 občin, elektrifikacija pa se bo nadaljevala tudi prihodnje leto.

Po programu industrijskega ministrstva pride najprej na vrsto elektrifikacija 19 občin v komitatu Somogy in 10 občin v komitatu Tolna, potem pa bo do konca leta elektrificiranih ostalih 60 občin v drugih okrajih.

Iz italijanskega gospodarstva

Španski državni dolg Italiji, ki je nastal med špansko državljansko vojno, znaša 5 milijard lir, kakor je bilo ugotovljeno na posebnem italijansko-španski konferenci že l. 1940. Zdaj so bile določene tudi obresti tega dolga. Španski zunanji minister je dobil od svoje vlade pooblastilo, da izroči zavodu Banca d'Italia pet tisoč španskih zakladnih bonov po en milijon lir. Špansko finančno ministrstvo pa bo priksrbelo kredit za obrestovanje teh bonov. Obresti znašajo 3% in tečejo od 1. januarja 1941.

Milan bo druga največja luka v Italiji in ena največjih rečnih luk v vsej Evropi. Ogromne luške naprave v Milanu, ki bodo obsegale en milijon kvadratnih metrov, že gradijo. Od pristaniških naprav bo prišlo na vodno gladino 225.000 m², obrežje za pristajanje ladij pa bo dolgo 6 km. Promet blaga v novem pristanišču bo letno dosegel 4 do 5 milijonov ton, polovico blagovnega prometa Genova, ki je največje italijansko pristanišče. Ureditev novega milanskega pristanišča je v zvezi z že opisano zgraditvijo nove plovne zveze od Milana čez Pad do Jadranskega morja.

Italijanska družba za zračni promet je izdala poročilo za l. 1940./41. Redne civilne zračne proge so bile z Nemčijo, Španijo, Portugalsko, Grčijo, Severno Afriko, japonskimi otoki in Dalmacijo. Med Rimom in Berlinom so bile redne zveze tudi vso zimo. Zaradi vojne je bil promet skrčen za nad 60%, letala pa so preletela 3,89 milijona km in poslužilo se jih je 46.750 potnikov. Izdatki za km leta so narasli od 20.80 na 28.90 lire, dohodki pa od 20.90 na 29.30 lire.

Za povečanje pridelke krompirja je po navodilih kmetijskega ministrstva uvedena v vsej Italiji živahna akcija. Nasadi krompirja obsegajo okrog 400.000 ha, pridelek pa se mora čimprej dvigniti na 28 milijonov stotov.

Za nova javna dela v premogovnih revirjih Arsia (Istra) in Carbonia (Sardinija), ki znatno napreduje, je bilo že l. 1940. določenih 50 milijonov lir. Zgradili so nove ceste ter razne javne in zdravstvene naprave, ker pa sta se od takrat oba revirja močno razširila, je za nova javna dela obljubljena nova podpora v znesku 50 milijonov.

Dan tehnike bo letos v Italiji praznovan 10. maja. Uveden je bil pred dvema letoma. Natečaj za razne tehnične iznajdbe bo razpisan tudi letos in iznajditelji, ki se bodo uveljavili pri natečaju, bodo pozvani v Rim, kjer bodo od Duceja prejeli nagrade.

Za javna dela v Italiji je bilo izdanih v letu 1937. nad 2100 milijonov lir, naslednje leto 2098, nato 2284, l. 1940. nad 2400, lani pa 2795 milijonov lir. Od tega je šlo največ za dela v področju ministrstva za javna dela, podtajništva za bonifikacije ter samostojnega državnega cestnega podjetja.

Izdelovanje kovčegov, listnic in drugih predmetov iz usnja je korporacijsko ministrstvo prepovedalo ter odredilo, da morajo tovarnarji in trgovci v desetih dneh prijaviti pokrajinskim korporacijskim svetom stare zaloge takih usnjenih predmetov. Prepoved ne velja za predmete, ki služijo tehničnim, vojaškim, znanstvenim in zdravstvenim namenom.

Italijanska proizvodnja elektrike je pred sedanjo vojno daleč prekašala vse druge evropske države ter se približala največjim proizvajalcem električne struje na svetu: USA, Kanadi in Japonski. Po izvedbi novega velikega načrta se bo Italija pri proizvodnji elektrike uvrstila za USA, prekosila pa Kanado in Japonsko.

Gospodarske vesti

Za člana Pokrajinskega namestitvenega odbora kot predstavnik industrijskih delavcev je imenovan G. Jurij Stanko.

V Ljubljano je bilo lani uvoženo 2,8 milijona litrov zatrošarinjene vina in 2 milijona litrov piva, ki se je večinoma konsumiralo v Ljubljani.

Na Gorenjskem je bilo ustanovljenih 4, na Sp. Stajerskem pa 5 okrožnih hranilnic, ki so prevzele vse posle prejšnjih hranilnic in posojilnic.

Med hrvaško in vichysko vlado je bil dosežen sporazum o obnovi rednega poštnega prometa med obema državama.

V Zagrebu je bila cena mleka zvišana na 6 kun za liter.

Centrala za papir je bila ustanovljena na Hrvaškem. Centrala bo nadzorovala vso potrošnjo papirja.

Bivši zagrebski reklamni zavod »Interreklam« je popolnoma reorganiziran ter je sedaj zvezan s hrvatskim državnim propagandnim uradom.

Proračun mesta Sarajeva izkazuje 66 milijonov kun izdatkov. Čeprav so bili izdatki znižani za 7 milijonov kun, znaša primanjkljaj še vedno 10 milijonov kun. Kako se bo kril ta primanjkljaj, se bo odredilo kasneje.

Srbska vlada je sklenila, da se začne delati normalnotirna železnica, ki bo vezala borske rudnike s timoško železnico ter proge Beograd-Kladovo.

Bolgarska vlada je sklenila porazdeljevanje vseh gozdov v Traciji in Macedoniji brez ozira na to, ali so ti gozdovi državna ali zasebna last.

Lanska letina pšenice v Romuniji je dala 24,6 milijona stotov, t. j. za 79% več ko prejšnje leto, letina koruze pa 46,3 milijona stotov ali za 9% več ko prejšnje leto. Manjša ko druga leta pa je bila proizvodnja bombaža in vina.

Na ozemlju, ki ga je pridobila Madžarska lanske leto, so izvedli 10. oktobra ljudsko štetje, pri katerem so našli 1.024.876 ljudi. Prebivalstvo Madžarske je s tem naraslo na 14.733.000 duš, dočim je imela prejšnja Madžarska samo 7,9 milijona prebivalcev. Število prebivalstva se je torej skoraj podvojilo.

Med Nemčijo in Madžarsko se vodijo pogajanja zaradi razvoja trgovinskega prometa med Madžarsko in vzhodnimi evropskimi deželami, ki so jih zasedle nemške čete.

Kdor ima na Madžarskem več ko 50 oralov orne zemlje, mora 5% svoje zemlje posejati z oljnatimi rastlinami. Veleposvestva, ki imajo nad 500 oralov orne zemlje, morajo vrhu tega še 2% svoje zemlje posejati z ricinusom. Kmetovalci, ki so lani pridelali lan in konopljo, morajo letos pridelati vsaj enako količino lanu in konoplje ko lani.

Številne postaje za kontrolo čebela so ustanovili v Nemčiji zaradi zatiranja kužne bolezni med čebeli, ki je lani povzročila v Nemčiji veliko škodo.

Sintetični kavčuk so začeli izdelovati na Švedskem po iznajdbi nekoga švedskega inženirja.

Francoski državni podtajnik Benoit-Meehy se je pogajal v Berlinu zaradi zaposlitve francoskih delavcev v Nemčiji. V Franciji je 100 tisoč delavcev, ki bi bili pripravljeni delati v Nemčiji.

Denarstvo

Obtok bankovcev v Romuniji je zaradi jesenskih sezonskih potreb narasel na 93.561 milijonov lejev, za 50% več kakor pa je bil v letu 1940. Zlate rezerve Narodne banke pa so se povečale za 15% na 33.903 milijonov lejev.

Na londonski borzi so občutno padli tečaj vrednostnih papirjev onih angleških družb, ki pridobivajo na Malajskem polotoku kavčuk, kositer in druge surovine. Padec tečaja je posledica zasedbe Malajske po japonskih četah.

barva, plesira in kemično soči obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.